

YTTRANDE
2011-08-18

Dnr: SU 10-3214-11

Stockholms stadsbyggnadskontor
Box 8314
104 20 STOCKHOLM

Albano – Stockholms nya universitetsområde (S-Dp 2008-21530-549)

Inledning

Stockholms universitet och KTH anser att förslaget till detaljplan för Albano väl svarar mot universitetens krav och behov. Den grusplan som idag utgör Albano utvecklas med förslaget till ett levande universitetsområde med hänsyn till de krav som både landskap och kulturmiljö ställer.

Stockholms universitet och KTH lämnade ett gemensamt remissyttrande på det program för Albano som presenterades i december 2010. Ett gediget arbete föregick programarbetet och ytterligare ett omfattande arbete har lagts ned på förslaget till den detaljplan som nu presenteras.

Som angavs i yttrandet över programförslaget är Albano den sista stora markreserv som finns för Stockholms universitets och KTHs utveckling. Det är också den mest naturliga och ideala platsen för denna utveckling, inom gångavstånd till befintliga institutioner och med ett strategiskt läge för att fysiskt binda samman Stockholms universitet, KTH och Karolinska Institutet.

Behovet av nya lokaler finns på både kort och lång sikt. Det förslag till detaljplan som nu presenteras ger utrymme både för de akuta behoven och den långsiktiga expansionen.

Universiteten en del av Nationalstadsparken

När Stockholms universitet bildades ur Stockholms högskola beslutade Kungl Majt och riksdagen att verksamheten successivt skulle flytta ut till Frescati. Sedan dess har universitetets ambition varit att samla verksamheterna inom ett campus. Kungl. Nationalstadsparken bildades 1995 genom riksdagsbeslut. Förarbetena till lagstiftningen anger att parken ska bevaras från exploateringsintressen (prop. 1994/95: 3 s. 32). Endast kompletterande bebyggelse ska få komma till stånd inom de bebyggda områdena (s. 33). Samtidigt anges att de befintliga universitetsverksamheterna bör få utrymme att utvecklas ”Skyddet hindrar däremot inte etablerade verksamheter inom eller intill nationalstadsparken från att fungera. Inom ramen för skyddet bör det vara

möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom bostadsområdena och inom områdena med byggnader för högre utbildning och vetenskaplig forskning ” (s. 45).

Albano pekas i propositionen särskilt ut som ett område för framtida universitetslokaler ”En utveckling av högre utbildning och forskning samt till forskning anknuten verksamhet inom Roslagstulls sjukhusområde och småindustriområdet vid Albano torde inte förhindras av skyddet” (prop 1994/95:3 s. 45). Universitetens verksamhet är en viktig och bärande del i Nationalstadsparken. Universitetsverksamheterna är en del av den kulturmiljö som vuxit fram sedan 1800-talet i det område som benämns Vetenskapsstaden. Nämnas kan Experimentalfältet, där Stockholms universitet idag är en del av kulturmiljön. Universitetsforskning kring hållbarhet och naturresurser kan även komma till direkt nytta för parken. Områdets och verksamheternas historia, nutid och framtid är en integrerad del av Nationalstadsparkens utveckling.

Det förslag till detaljplan som nu presenteras innebär ett positivt bidrag till Nationalstadsparken och medför att det tidigare industriområdet utvecklas till ett levande och grönt universitetsområde. Förslaget innehåller stora nyplanteringar. Vid det samrådsmöte som hölls den 20 juni 2011 redogjorde Elin Forsberg, ansvarig för miljökonsekvensbeskrivningen, för negativa och positiva konsekvenser av det förslag till detaljplan som presenterats. Det som kan få negativa konsekvenser enligt miljökonsekvensbeskrivningen är vissa utblickar från bland annat Hagaparken. För naturmiljön i området ger förslaget mycket positiva konsekvenser och miljön förbättras avsevärt. Den föreslagna markanvändningen ger även positiva konsekvenser.

Albanos strategiska läge

Det geografiskt sammanhållna universitetsområde som presenteras i förslaget till detaljplan är betydelsefullt för utbildningens och forskningens utveckling, för samarbetet mellan institutioner och för universitetens identitet.

Albano är tillsammans med Hagastaden den sista pusselbiten i ett sammanhängande universitetsområde. Stockholms universitet, KTH och Karolinska Institutet bildar tillsammans med Naturhistoriska riksmuseet, Kungl. Vetenskapsakademien och den framtida Hagastaden en sammanhängande vetenskapsstad som utgör landets största studentstad och vetenskapliga centrum. Stockholms universitet, KTH och Karolinska Institutet är tillsammans dubbelt så stort som något annat universitet i Norden. Sammantaget är de tre universiteten ett av Europas främsta och ett av världens 25 främsta universitet på de internationella rankinglistorna. Kraften i detta universitetsområde är en angelägenhet för såväl Stockholm och Stockholmsregionen som för Sverige i sin helhet. Därför är det av största vikt att säkerställa lokalbehoven på kort och lång sikt.

Vikten av nya universitetslokaler

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF3, visar att högre utbildning kommer att behöva utvecklas ytterligare för att regionen ska kunna bli en ledande tillväxtregion.

Stockholm växer nu till och med snabbare än vad tidigare prognoser förutspått. Därmed ökar efterfrågan på högre utbildning och forskning än mer. Ett växande Stockholm behöver ha beredskap för denna framtida expansion.

Universiteten i Stockholm har framgångsrikt sökt och fått externa forskningsresurser. Redan idag har universiteten svårt att tillgodose forskarnas behov av nya lokaler, vilket medför att forskningsresurser inte kan användas fullt ut och att den personal som behövs inte kan anställas. Universiteten kan heller inte fullt ut dra nytta av de extra forskningsmedel i stor skala som regering och riksdag beviljat.

Lokalbristen drabbar på sikt även utbildningsverksamheten och leder till bristfälliga förhållanden i undervisningen och sämre förutsättningar i konkurrensen om nya studenter och lärare.

Universitetens behov av flexibla lokaler

Universitetens verksamhet är föränderlig. Den utvecklas mot större organisatoriska enheter och institutionerna växer i storlek och antal anställda. Samarbetsprojekt över ämnes- och institutionsgränser ställer krav på större sammanhängande ytor. Det är därför oerhört viktigt med lokaler som är flexibla och som kan anpassas efter hur behoven utvecklas. Lokalerna ska fungera under lång tid och kan därför inte skraddarsys för nuvarande verksamhet. För en modern universitetsverksamhet är det vid nybyggnation viktigt att skapa stora byggnader med hög grad av flexibilitet och generalitet. Vi konstaterar att det förslag till detaljplan som nu presenterats innehåller volymer som är tillräckligt stora för att passa en modern universitetsverksamhet.

Student- och gästforskarbostäder

Förslaget till detaljplan innehåller även student- och gästforskarbostäder. Vi ser mycket positivt på att andra aktörer vill vara med och göra Albano till ett levande universitetsområde. I ett internationellt perspektiv är student- och gästforskarbostäder ett självklart inslag i ett universitetsområde. Tillgång till student- och gästforskarbostäder är väsentlig för att kunna attrahera gästforskare och studenter, både nationellt och internationellt. Universitetsnära bostäder ger ett levande och tryggt område även utanför kontorstid och svarar mot de förväntningar dagens och morgondagens studenter och forskare har på sin studiemiljö.

Det är samtidigt viktigt att framhålla att en eventuell utökning av antal studentbostäder i förhållande till nuvarande förslag inte kan ske på bekostnad av universitetens framtida expansionsmöjligheter. Nuvarande förslag har en god balans mellan universitetslokaler och student- och gästforskarbostäder.

Kommunikationer

I yttrandet över programmet för Albano angavs att spårbunden förbindelse måste ha hög prioritet. Vi vill återigen betona vikten av spårbunden trafik till och från Albano. En tunnelbanestation i Albano vore det optimala för verksamheterna.

I förslaget till detaljplan har man särskilt studerat gång- och cykelstråken till och genom Albano. Det är viktigt att koppla samman de tre universitetsområdena med naturliga, tydliga och säkra gång- och cykelförbindelser. Förslaget har utvecklats mycket positivt vad gäller gång- och cykelstråk mellan Frescati och Albano. Denna koppling kan ytterligare vidareutvecklas.

Fler aktörer och behov av regional samling

Stockholms universitet och KTH vill återigen framhålla vikten av att andra aktörer än universiteten deltar i utvecklingen och finansieringen av universitetsområdet Albano. Albano och Hagastaden kan bidra till att universiteten tydligare knyts till staden. Utvecklingen av Albano måste vara en angelägenhet inte bara för universiteten utan även för Stockholms stad och hela Stockholmsregionen. Ett så stort projekt som Albano förutsätter regional samordning och samling. Universiteten är viktiga för Stockholms och Sveriges utveckling och tillväxt.

Stockholm den 18 augusti 2011

Kåre Bremer

Rektor Stockholms universitet

Peter Gudmundson

Rektor KTH

Stockholms
universitet

